

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Białystok, dnia 12 grudnia 2025 r.

Poz. 5255

UCHWAŁA NR X/78/2025 RADY GMINY PRZEROŚL

z dnia 11 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Usług Społecznych w Gminie Przerośl na lata 2026 - 2028

Na podstawie art. 4 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) Rada Gminy Przerośl uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Usług Społecznych w Gminie Przerośl na lata 2026 – 2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Przerośl.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po 14 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

**Przewodniczący Rady
Gminy**

Sylwester Milewski

Załącznik do uchwały Nr X/78/2025

Rady Gminy Przerośl

z dnia 11 grudnia 2025 r.

Program Usług Społecznych w Gminie Przerośl na lata 2026 - 2028

Spis treści:

Spis treści:	2
WSTĘP.....	3
I. OPIS POTRZEB UZASADNIAJĄCYCH REALIZACJĘ PROGRAMU	4
II. NAZWA I CEL PROGRAMU	12
III. CHARAKTERYSTYKA I PRZEWIDYWANA LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM.....	15
IV. OKREŚLENIE USŁUG SPOŁECZNYCH OFEROWANYCH W PROGRAMIE	16
V. WARUNKI I TRYB KWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH DO KORZYSTANIA Z USŁUG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE ORAZ SPOSÓB DOKUMENTOWANIA SPEŁNIENIA WARUNKÓW KWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH DO KORZYSTANIA Z USŁUG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE	20
VI. FINANSOWANIE USŁUG SPOŁECZNYCH W RAMACH PROGRAMU.....	20
VII. DANE OSOBOWE NIEZBĘDNE DO KWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH KORZYSTANIEM Z USŁG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE	23
VIII. ORGANIZACJA PROGRAMU, W TYM ETAPY REALIZACJI.....	24
IX. SPOSÓB MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU ORAZ MIERNIKI EFEKTYWNOŚCI JEGO REALIZACJI.....	26
X. BUDŻET PROGRAMU I ŹRÓDŁA JEGO FINANSOWANIA.....	28

WSTĘP

Z dniem 1 stycznia 2026 na mocy Uchwały Rady Gminy Przerośl Nr VIII/58/2025 z dnia 3 października 2025 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl poprzez przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przerośli oraz nadania jej statutu, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Przerośli został przekształcony w Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl.

Podjęcie uchwały o przekształceniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przerośli w Centrum Usług Społecznych w Przerośli (zwanym dalej w skrócie CUS), jest wynikiem realizacji projektu pt.: „Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl”, realizowanego w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027, w okresie od 01.07.2025 r. do 30.06.2028 r. Całkowita wartość projektu wynosi 6 780 948,42 zł.

Celem głównym projektu jest zwiększenie dostępności usług społecznych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców gminy Przerośl. Usługi na rzecz mieszkańców, oprócz dotychczas realizowanych zadań m.in. z zakresu pomocy społecznej realizowane są za pośrednictwem CUS, które w sposób skoordynowany i spersonalizowany oferuje usługi społeczne adresowane do ogółu mieszkańców, adekwatnie do ich potrzeb. Integracja usług społecznych, rozproszonych obecnie w różnych podsystemach, umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie lokalnej infrastruktury usługowej i tym samym skuteczniejsze zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oferowanych w odpowiednio sprofilowanych pakietach.

Priorytetem w zakresie działalności Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl jest zbudowanie lokalnego systemu usług społecznych, świadczącego kompleksowe, spersonalizowane usługi społeczne dla ogółu mieszkańców. Proces ten opiera się na dwóch ważnych filarach:

1. Utworzeniu bazy usług społecznych, świadczonych w CUS w sposób zintegrowany (wybór usług spośród ogółu dostępnych, z obszarów wymienionych w ustawie) – i n t e g r a c j a p r z e z C U S usług dotychczas rozproszonych i świadczonych przez różne instytucje, co pozwoli na efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej.
2. Wprowadzeniu nowych usług społecznych określonych w Programie Usług Społecznych (zwanym dalej w skrócie PUS), skierowanych do osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.

Istotną cechą PUS jest kompleksowość pomocy, oznaczająca sprofilowane pakiety usług, świadczone przez specjalistów reprezentujących różne zawody pomocowe, uzupełniane wsparciem społecznym oferowanym przez członków lokalnej społeczności w trybie pomocy sąsiedzkiej, grup

samopomocowych czy wolontariatu.

Program opracowany został na podstawie art. 4 i 5 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818).

I. OPIS POTRZEB UZASADNIAJĄCYCH REALIZACJĘ PROGRA

Podstawą opracowania Programu Usług Społecznych w Gminie Przerośl jest dokument pt. **Diagnoza obecnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych**. Diagnoza została przeprowadzona na terenie Gminy Przerośl w okresie wdrożenia Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl tj. w listopadzie 2025 roku w celu jak najlepszego dostosowania potrzeb mieszkańców do możliwości działania jednostki budżetowej jaką jest Centrum Usług Społecznych. Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych została opracowana na potrzeby gminy Przerośl, w celu dostarczenia władzom Gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego.

W wyniku powyższego działania przeprowadzono diagnozę rzeczywistych potrzeb w zakresie usług społecznych występujących w społeczności lokalnej. Została przebadana jakość życia mieszkańców, w tym deficyty i możliwości rozwoju, oceniony został również stan usług dostępnych w Gminie Przerośl. W raporcie wskazano priorytety w zakresie usług i obszary wymagające zintensyfikowanej poprawy ze szczególnym uwzględnieniem obszarów ochrony i promocji zdrowia oraz wspierania rodziny, a także pobudzania aktywności społecznej mieszkańców i integracji społeczeństwa.

Celem diagnozy było dostarczenie informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Przeprowadzenie diagnozy miało charakter partycypacyjny. W proces diagnozowania została włączona społeczność lokalna, która miała realny wpływ na przebieg tego procesu.

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła na:

- wskazanie i opisanie potrzeb uzasadniających realizację Programu oraz określenie przewidywanej liczby osób objętych Programem,
- wyłonienie usług społecznych oferowanych w Programie,
- określenie warunków i trybu kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych,
- ustalanie podstawowych zasad realizacji usług.

Mając na względzie opracowanie Programu Usług Społecznych w Gminie Przerośl dokonano również analizy danych zastanych oraz przeprowadzono ankiety, wywiady grupowe. Jednocześnie diagnoza podlega monitoringowi i weryfikacji, co umożliwia na bieżąco badanie

potrzeb mieszkańców Gminy Przerośl.

Prace nad diagnozą podzielono na dwa etapy:

- ETAP 1: realizacji prac analityczno-diagnostycznych tj. przeprowadzenie badań lokalnej społeczności, analiza danych statystycznych, analiza dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym, analiza systemu instytucjonalnego z obszaru usług społecznych,
- ETAP 2: wnioskowanie i opracowywanie dokumentu.

Prace analityczno-diagnostyczne koncentrowały się na sporządzeniu diagnozy potrzeb, potencjału i obecnego stanu świadczenia usług. W toku prac wykorzystano szereg różnego rodzaju danych statystycznych obrazujących sytuację w gminie. Statystyki te zaprezentowano w ujęciu dynamicznym, tj. przedstawiającym zmiany i trendy w ostatnich latach. Źródła danych wykorzystane przy realizacji części analityczno-diagnostycznej dokumentu obejmowały:

- statystyki publiczne dostarczające informacji na temat stanu różnych aspektów życia mieszkańców,
- wyniki badań ilościowych i jakościowych.

Dane wtórne, uzyskane z wymienionych dokumentów, posłużyły do oceny funkcjonowania następujących obszarów w Gminie:

- RODZINA: polityka prorodzinna oraz wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej, pomoc społeczna i mieszkalnictwo,
- ZDROWIE: promocja i ochrona zdrowia, wspieranie osób z niepełnosprawnościami i starszych,
- EDUKACJA: edukacja publiczna, aktywność zawodowa, przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja społeczno-zawodowa,
- CZAS WOLNY: kultura, kultura fizyczna i turystyka.

Przeprowadzone badania wtórne i pierwotne posłużyły do sformułowania wniosków i rekomendacji w diagnozie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w gminie Przerośl.

Z uwagi na duże rozproszenie miejscowości Gminy oraz małą gęstość zaludnienia rekomenduje się świadczenie usług społecznych dwutorowo:

- **w miejscu zamieszkania potrzebujących,**
- **zapewnienie transportu do miejsca świadczenia usług społecznych.**

Analiza danych zastanych oraz pozyskanych w toku badań empirycznych wykazała konieczność

świadczenia usług społecznych w odpowiedzi na wyzwania stojące przed Gminą Przerośl. Największym wyzwaniem jest negatywny trend demograficzny, który ma bezpośredni wpływ na strukturę społeczną i przyszłość gminy. Systematyczny spadek liczby ludności – populacja maleje na skutek utrzymującego się od lat ujemnego przyrostu naturalnego. Jednocześnie postępuje starzenie się społeczności – prognozy wskazują na spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym.

Utrzymuje się problem braku perspektyw dla młodych osób, co prowadzi do emigracji, zwłaszcza wśród najlepiej wykształconej części społeczeństwa, oraz kobiet w wieku produkcyjnym, które wyjeżdżają w celach zarobkowych do miast.

Jednocześnie mieszkańcy wskazują na ograniczony dostęp do poradni specjalistycznych. Ankietowani jednogłośnie stwierdzili, że dostępność do poradni na terenie gminy nie jest zadowalająca. Problemem jest brak wsparcia specjalistycznego – brak jest rozwiniętego systemu rozwiązywania problemów grup najsłabszych (poza Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej), w tym dla rodzin dysfunkcyjnych, osób starszych i niepełnosprawnych. Wraz ze zmianami demograficznymi i postępującym starzeniem społeczeństwa prognozy wskazują na dalszy wzrost liczby osób wymagających usług całodobowych i środowiskowych oraz profesjonalnej pomocy psychologicznej i terapeutycznej. W celu realizacji usług wysokiej jakości konieczne jest pozyskanie kadry pedagogicznej z kwalifikacjami w zakresie terapii, logopedii, psychologii i pedagogiki do pracy z uczniami z dysfunkcjami.

Wzrost dostępności do zintegrowanych usług społecznych, a w szczególności specjalistycznej opieki i poradnictwa typu pomoc psychologiczno – terapeutyczna dla osób dorosłych z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych wykluczeniem w tym rodzin z dziećmi oraz osób w wieku senioralnym i osób niepełnosprawnych.

Główne wyzwania społeczne Gminy Przerośl wynikają z niekorzystnych trendów demograficznych, prowadzących do starzenia się ludności i emigracji młodych, co osłabia potencjał rozwojowy gminy. Dodatkowo, kluczowe problemy rodzinne to przede wszystkim bezradność życiowa oraz uzależnienie od alkoholu. System wsparcia wymaga wzmocnienia poprzez rozbudowę usług specjalistycznych (terapii, psychologii, opieki długoterminowej) oraz infrastruktury społecznej w sołectwach, aby zwiększyć integrację i aktywność mieszkańców. Mieszkańcy zgłaszają potrzebę zwiększenia dostępu do wsparcia adekwatnego do indywidualnych potrzeb i deficytów, realizowanego w miejscu lub blisko miejsca

zamieszkania, dostosowanego do wieku, stanu zdrowia, rodzaju niepełnosprawności, indywidualnych predyspozycji, zachowań i utraconych umiejętności. W celu poprawy sprawności, samodzielności, zwiększenia poczucia własnej wartości, wzrostu mobilności. Główni adresaci planowanych działań to osoby mające ograniczone zdolności psychoruchowe z powodu wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawne, chore przewlekłe, mające problemy z przemieszczaniem się, a pogarszająca się sytuacja finansowa uniemożliwia pokrycie kosztów leczenia. Dokucza im samotność, poczucie izolacji społecznej. Przejawiają niechęć do zmian, niski poziom motywacji. Są przyzwyczajeni do stałego porządku dnia, cechuje ich wysoki poziom lęku.

Rekomenduje się, aby jednym z zadań CUS było uruchomienie działań wspierających osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby starsze. Dzięki zintegrowanemu podejściu możliwe byłoby skuteczniejsze diagnozowanie i rozwiązywanie problemów tych osób, szczególnie przy zaangażowaniu wysokiej klasy specjalistów. Do ważnych działań w tym zakresie należy rozwój specjalistycznych działań opiekuńczych, mobilnych usług pielęgnacyjnych oraz tzw. usług door-to-door.

Ogólna ocena usług społecznych dostępnych w gminie jest dobra, jednak dostrzega się niedobór pod względem ilościowym. Respondenci wskazali na potrzebę zwiększenia ilości usług dla szczególnych grup społecznych, a w szczególności seniorów.

- **Wspieranie rodzin oraz osób sprawujących pieczę zastępczą, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym, w zakresie problemów wychowawczych, rodzinnych oraz funkcjonowania osób starszych w rodzinie.**

Jako kluczowe wyzwanie w gminie wskazano starzenie się społeczeństwa i potrzebę zapewnienia usług społecznych dla tej grupy osób. W wywiadach zwrócono również uwagę na potrzeby dzieci i młodzieży związane z życiem społecznym i integracją, które są ograniczone ze względu na brak miejsc i form spędzania czasu wolnego.

Wskazane potrzeby z zakresu usług społecznych objęły: utworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Zaleca się, utworzenie i rozwój specjalistycznych miejsc wsparcia dla dzieci i młodzieży w formie świetlic, placówek wsparcia dziennego, klubów, placówek integracyjnych mających na celu wspieranie prawidłowego rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży realizujących działania profilaktyczne, terapeutyczne i edukacyjne dla dzieci z rodzin przejawiających problemy wychowawcze. Zaleca się również uruchomienie

specjalistycznych punktów wsparcia dla dorosłych, szczególnie dla rodziców oraz osób w wieku senioralnym. Ich głównym celem powinno być świadczenie usług mających na celu podnoszenie kompetencji wychowawczych, rozwiązywanie bieżących problemów rodzinnych, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania dzieci oraz osób w wieku senioralnym.

Istotnym aspektem realizowanych usług winno być zapewnienie różnych form (zajęcia, warsztaty) spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, utworzenie miejsc do spędzania czasu wolnego przez seniorów, zapewnienie różnych form (zajęcia, warsztaty) spędzania czasu wolnego przez seniorów, zwiększenie mobilności osób starszych przez np. zapewnienie dostępnego środka transportu, zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób starszych, zapewnienie rehabilitacji dla osób starszych.

Istotnym aspektem życia lokalnej społeczności jest kształtowanie prawidłowych postaw i zachowań społecznych będących podstawą życia opartego na zaufaniu, wrażliwości na ludzką krzywdę, chęci wzajemnej pomocy, w szczególności osób tego wymagających, poszanowaniu mienia dóbr natury, podejmowaniu zachowań prozdrowotnych oraz działań zwiększających dojrzałość społeczną.

Wszelkie powyższe okoliczności świadczą o tym, iż Gmina Przerośl jest gotowa na rozwój instytucji pomocy społecznej i przekształcenie dotychczas istniejącego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl, a także zwiększenie zakresu realizowanych przez CUS zadań, poprzez wdrożenie nowych usług społecznych. Mieszkańcy oczekują od Gminy innowacji i wsparcia w zakresie realizacji nowych inicjatyw, jak również zaangażowania w sprawy społeczne mieszkańców.

Wielkość próby została określona przez GOPS w Przerośli na co najmniej 150 mieszkańców. Analiza danych pozyskanych w ramach badania, zgodnie z ilościowym charakterem, została dokonana poprzez analizę statystyczną zachodzących zależności pomiędzy udzielanymi odpowiedziami i kryteriami ujętymi w metryczce. Procedura ta przebiegała w trzech etapach i objęła: kodowanie danych, analizę statystyczną z wykorzystaniem podstawowego modelu ekonometrycznego, interpretację danych.

Badania ilościowe to głównie sondaże kwestionariuszowe, które mogą być przeprowadzane wśród dużej grupy badanych. Pozwalają na uzyskanie odpowiedzi na podstawowe pytanie „ile?”,

„jak często występuje dane zjawisko?” itp. Odpowiedni dobór próby badawczej pozwala, przy zastosowaniu tej techniki, na przebadanie takiej liczby osób, by wyniki były reprezentatywne dla całej badanej populacji. Badania ilościowe pozwalają na ustalenie jak często w danej zbiorowości występuje określone zjawisko.

Badanie ilościowe składało się z dwóch etapów: zbieranie danych oraz analiza pozyskanych danych.

Wykorzystana metoda to **CAWI** – badania on-line. Ankieta internetowa, którą badany wypełnia samodzielnie.

Dane zastane – podstawę analizy stanowią dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje. Metoda badawcza sprowadza się do analizy zapisów dostępnych źródeł danych, obejmującej w szczególności ich kompilację, wzajemną weryfikację i przetwarzanie. Analiza taka stanowi podstawę do wypracowania wniosków na temat badanego problemu.

Dane zastane mają za zadanie:

- pomóc w sprecyzowaniu lub redefinicji problemu we wstępnej fazie,
- mogą dostarczyć rozwiązanie problemu,
- mogą stanowić alternatywę dla generowanych danych w trakcie badań,
- mogą dostarczyć niezbędnych informacji dotyczących kontekstu badania.

Badania jakościowe to badania, które koncentrują się na głębszej analizie danego zjawiska. W badaniach jakościowych główny nacisk położony jest na to, aby za pomocą specjalnych technik badawczych lepiej i dokładniej zrozumieć analizowane zjawisko.

Zalety badań jakościowych:

- Dostarczają nowych informacji o badanym zjawisku, informacji o nowej jakości,
- Pogłębiają zdobytą wiedzę,
- Pomagają lepiej zrozumieć mechanizmy działania analizowanych zagadnień

W treści kwestionariuszy ujęto następujące zagadnienia:

- problemy społeczne występujące w otoczeniu badanego lub obserwowane w związku z wykonywaną pracą/działalnością społeczną i ich nasilenie,
- obszary i potrzeby oferowania usług społecznych postrzegane przez badanego oraz ich nasilenie,
- obserwowane potrzeby realizacji w Gminie programów edukacyjnych skierowanych do różnych grup docelowych,

- ocena dostępności opieki psychologicznej, psychiatrycznej i terapeutycznej w Gminie,
- poziom zainteresowania mieszkańców i dostępność do różnych form aktywności w Gminie,
- ocena potrzeb mieszkańców w zakresie oferty alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- obszary usług społecznych w Gminie wymagające rozwoju.

Przeprowadzone badania wtórne i pierwotne posłużyły do sformułowania wniosków i rekomendacji w diagnozie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych w gminie Przerośl.

W Gminie wspierane są od wielu lat działania związane z wykorzystaniem idei partnerstwa lokalnego. W ramach tego partnerstwa szczególną rolę odgrywają jednostki organizacyjne Gminy jak również lokalne organizacje pozarządowe takiej jak koła gospodyń wiejskich, czy też ochotnicze straże pożarne. Potencjał społeczności lokalnej w obszarze usług społecznych tworzą różne podmioty, niezależnie od sektora, który reprezentują. Łączy je to, że prowadzą lub mogą prowadzić działalność na terenie gminy w zakresie usług społecznych. Są to w szczególności:

- jednostki organizacyjne gminy,
- organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego, tj.: osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
- spółdzielnie socjalne.

Z uwagi na powyższe Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl będzie oparte na potencjale partnerskiej współpracy międzysektorowej w tworzeniu lokalnego systemu usług społecznych. Wynika to z podejścia związanego z misją CUS jakim jest koordynowanie usług świadczonych na rzecz mieszkańców przez usługodawców, a nie koncentrowanie ich w jednej instytucji. Celem prowadzonych działań nie jest rozrost GOPS, czy też CUS jako jedynej organizacji pełniącej rolę realizatora usług społecznych, a nawiązanie partnerstwa lokalnego łączącego podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe i jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Jedną z trzech płaszczyzn współpracy międzysektorowej w ramach CUS będzie kontraktowanie usług poprzez zlecanie usług partnerom działającym na rzecz mieszkańców z zachowaniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych.

Z uwagi na szczególny charakter usług społecznych, określonych w katalogu, na podstawie

przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej, które będą świadczone bezpośrednio na rzecz:

- rodzin i osób z ich otoczenia,
- osób chorych,
- osób starszych i niesamodzielnych wymagających wsparcia,
- dzieci i młodzieży.

Podmioty, którym zlecane będą usługi powinny charakteryzować się znajomością środowiska lokalnego i potrzeb mieszkańców. Jednocześnie CUS nie wyklucza nawiązania współpracy z podmiotami spoza terenu Gminy, powiatu i województwa zachodniopomorskiego, jeżeli przedstawią zasoby, wiedzę i doświadczenie, które umożliwi realizację zadań na rzecz mieszkańców Gminy Przerośl.

Współpraca z lokalnymi usługodawcami odbywać się będzie na podstawie zlecania ofert na podstawie:

- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Ustawy z dnia 19 września 2019 roku prawo zamówień publicznych,

Jak wskazano działalność CUS może odpowiedzieć na większość z określonych potrzeb. Problematicznym obszarem są kwestie związane z ochroną zdrowia, co wynika z ograniczonej sprawczości w tym zakresie i zależności od szczebla regionalnego oraz krajowego. Usługi, które może świadczyć CUS obejmują jednak większość z kluczowych potrzeb z wyjątkiem poszerzenia oferty ochrony zdrowia.

II. NAZWA I CEL PROGRAMU

Nazwa Programu: Program Usług Społecznych w Gminie Przerośl.

Cel: Zwiększenie dostępności usług społecznych odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców Gminy Przerośl.

Celem głównym Programu Usług Społecznych jest zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych, odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców Gminy Przerośl, którzy dotychczas nie korzystali z pomocy społecznej (rodziny, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby o różnym statusie społecznym i zawodowym), poprzez utworzenie nowych miejsc świadczenia tych usług z zachowaniem zasady deinstytucjonalizacji i zapewnienia powszechnego dostępu do tych usług przy pomocy Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl, przy jednoczesnym zwiększeniu zaangażowania partnerów lokalnych w tym organizacji

pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej.

Program Usług Społecznych to proces odchodzenia od pomocy instytucjonalnej na rzecz usług świadczonych w społeczności lokalnej – blisko domu, opartych w większym stopniu na profilaktyce, z uproszczeniem procedur i niwelowaniem ograniczeń oraz na tworzeniu pomocy sąsiedzkiej i wsparciu lokalnych środowisk. Możliwość uzyskania informacji o usługach społecznych w jednej instytucji przez mieszkańców oznacza kompleksową i profesjonalną obsługę oraz większy dostęp i komfort dla zainteresowanych osób. Program przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Przerośl poprzez realizację kompleksowych działań zaspokajających ich oczekiwania i deficyty wynikające z Diagnozy.

Tryb, zasady tworzenia i uchwalania Programu wynikają z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Realizatorem Programu zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych jest Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl.

Celem głównym Programu Usług Społecznych jest zwiększenie dostępu do kompleksowej oferty usług społecznych, odpowiadających na zdiagnozowane potrzeby mieszkańców Gminy Przerośl, poprzez:

- 1) organizowanie wsparcia usługowego na poziomie lokalnym, w sposób kompleksowy, spersonalizowany, zintegrowany, uwzględniający koordynację międzysektorową i międzyinstytucjonalną oraz zdiagnozowane potrzeby mieszkańców;
- 2) realizację usług społecznych w sposób odpowiadający potrzebom poszczególnych mieszkańców, rodzin, środowisk.

Cel główny zostanie osiągnięty przez realizację 3 celów szczegółowych:

- 1) Zwiększenie dostępu do usług społecznych dla różnych grup mieszkańców Gminy Przerośl;
Rezultaty podejmowanych działań - poszerzenie oferty usług społecznych.
- 2) Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych;
Rezultaty podejmowanych działań - wprowadzenie minimalnych standardów świadczenia usług społecznych, wdrożenie systemu monitoringu usług społecznych.
- 3) Rozwój współpracy międzysektorowej;
Rezultaty podejmowanych działań: utworzenie lokalnej sieci usługodawców, zwiększenie udziału w realizacji usług społecznych podmiotów ekonomii społecznej.

Realizatorem Programu Usług Społecznych w Gminie Przerośl będzie Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl. Wykonawcami usług zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o

realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych mogą być:

- 1) CUS;
- 2) Urząd Gminy Przerośl;
- 3) Jednostki organizacyjne Gminy Przerośl;
- 4) Organizacje pozarządowe lub podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie;
- 5) Podmioty wyłonione na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych;
- 6) Podmioty wykonujące działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Zadania wykonywane przez CUS realizowane będą w myśl zasady powszechności, podmiotowości, kompleksowości, współpracy, pomocniczości oraz wzmacniania więzi społecznych. Istotnym wyzwaniem jest włączanie mieszkańców w proces projektowania i organizacji usług, a także tworzenie profesjonalnego rynku usług i sieci usługodawców, którzy nie pozostają w sprzeczności z misją i wrażliwością społeczną. W tym kontekście szczególnie istotną rolę będzie pełnić organizator społeczności lokalnej, działający nad zmotywowaniem i włączeniem różnych grup mieszkańców. Rekomenduje się prowadzenie systematycznych mikro-diagnoz i ich praktyczne zastosowanie, tj. prowadzenie działań animacyjnych, dopasowanych do precyzyjnie zidentyfikowanych potrzeb. Proponuje się również kontynuację i wzmocnienie innych instrumentów usług, jak np. wolontariatu, działań sąsiedzkich czy innych rozwiązań o charakterze sąsiedzkim. W tym celu, w ślad za potrzebami mieszkańców, zostanie opracowany i wdrożony Program Organizowania Społeczności Lokalnej.

Program Usług Społecznych zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Przerośl oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl.

Program Usług Społecznych będzie realizowany w okresie od 01.01.2026 r. do 30.06.2028 r. w ramach projektu pt.: Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027.

W okresie realizacji projektu usługi społeczne świadczone będą nieodpłatnie.

III. CHARAKTERYSTYKA I PRZEWIDYWANA LICZBA OSÓB OBJĘTYCH PROGRAMEM

Beneficjentami Programu są mieszkańcy Gminy Przerośl. Podstawę opracowania Programu Usług Społecznych stanowi **Diagnoza obecnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych**. Dokument ten zawiera informacje na temat sytuacji demograficznej na obszarze Gminy Przerośl jak również zapotrzebowanie na realizację usług społecznych.

Gmina Przerośl jest gminą wiejską położoną w województwie podlaskim, powiecie suwalskim i zajmuje 12 384 ha. Jest lokalną wspólnotą samorządową, tworzoną przez mieszkańców gminy obejmującą następujące jednostki pomocnicze. W strukturze demograficznej gminy Przerośl w ciągu ostatnich czterech lat (2019–2022) obserwujemy stopniowy spadek liczby ludności. Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia 2024 roku względem 31 grudnia 2023 roku zmniejszyła się o 53 osoby. Ta tendencja wskazuje na starzenie się społeczeństwa gminy Przerośl. Analizując dane dotyczące przyrostu naturalnego w gminie Przerośl można zauważyć, że w całym okresie odnotowano ujemny przyrost naturalny. Obserwuje się przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń, co może świadczyć o starzeniu się społeczeństwa oraz spadku dzietności.

Zachodzące obecnie zmiany społeczno-ekonomiczne są wynikiem zachodzących zmian demograficznych, których istotą jest proces starzenia demograficznego.

Procesy te spowodowany są przez wiele czynników jednak do najważniejszych zaliczamy:

1. Wzrost przeciętnej długości życia - związany z ogólną poprawą zdrowia i warunków życia ludności.
2. Spadek dzietności kobiet, połączony ze zmianami w modelu rodziny, stylu życia i ewolucji społecznej roli kobiet.

Istotnym czynnikiem z punktu widzenia istoty i charakteru procesów demograficznych jest nie tylko ruch naturalny, ale także ruch przestrzenny, czyli migracje, zwłaszcza osób młodych, które powodują dalsze pogłębianie zjawiska starzenia demograficznego ludności. Migracje to przemieszczanie się ludzi mające na celu zmianę miejsca zamieszkania. Mogą to być migracje wewnętrzne, czyli w obrębie własnego kraju, albo zewnętrzne – zagraniczne. W gminie Przerośl obserwujemy ujemne saldo migracji. Malejąca liczba mieszkańców wynika więc przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego, który w analizowanym okresie utrzymywał się na

ujemnym poziomie. W konsekwencji tego następuje wzrost obciążenia ludności w wieku produkcyjnym ludnością, która zakończyła okres swojej aktywności zawodowej oraz zagrożenie niewydolnością systemu zabezpieczenia społecznego.

Na podstawie powyższych danych oczywistym jest zapewnienie usług społecznych określonych w Programie Usług Społecznych w Gminie Przerośl. Należy zapewnić wsparcie osobom z różnych kategorii wiekowych ze szczególnym zwróceniem uwagi na potrzeby osób starszych a także potrzeby osób niepełnosprawnych. Przeprowadzone badania ankietowe, jak również wskaźniki demograficzne wskazują, iż szczególne wsparcie należy zapewnić zarówno: osobom starszym, niepełnosprawnym, a także rodzinom w związku z potrzebą podniesienia kompetencji w zakresie opieki nad dziećmi oraz możliwościami aktywnego spędzania czasu wolnego i rozwijania zainteresowań.

Osoby starsze w związku z zauważalnym wydłużeniem się życia oraz zmianami w tradycyjnym modelu rodziny potrzebują i wymagają różnorodnych usług społecznych o charakterze aktywizującym i wspomagająco-opiekuńczym. Prócz organizacji czasu wolnego, oczekują także opieki i wsparcia. Seniorzy potrzebują, aby świadczone na ich rzecz działania prowadziły do deinstytucjonalizacji usług oraz zapobiegania ich ekskluzji społecznej poprzez zapewnienie usług w miejscu ich zamieszkania.

Jednocześnie dalszego rozwoju wymagają usługi na rzecz wsparcia rodziny. Uwzględniając statystyki ludności i poziom zapotrzebowania oraz korzystania z aktualnie dostępnych usług szacuje się, że z Programu usług społecznych skorzysta minimum 352 mieszkańców Gminy Przerośl.

Liczba osób korzystających z usług będzie na bieżąco monitorowana, a ocena usług i zakresu korzystania będą ewentualnie wpływać na modyfikację oferty.

IV. OKREŚLENIE USŁUG SPOŁECZNYCH OFEROWANYCH W PROGRAMIE

Tabela nr 1. Nowe usługi społeczne w programie

Nowe usługi społeczne	Planowana liczba uczestników/rodzin
A. Usługi społeczne z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej dla rodzin/osób	

przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	
1. Blok budowania relacji rodzinnych, w tym: 1.1. warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców składające się z: – treningu integracji emocjonalnej; – treningu kompetencji rodzicielskich; – treningu kompetencji partnerskich. 1.2. konsultacje profilaktyczne zgodne z potrzebami rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (<i>śr. 24 h/rodzina</i>), np. w zakresie: – zdrowia psychicznego; – profilaktyki nowotworowej; – znaczenia poddawania się regularnym badaniom laboratoryjnym, samobadania; – profilaktyki uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych; – profilaktyki działań przemocowych, w tym przemocy domowej, rówieśniczej czy cyberprzemocy. 1.3. warsztaty twórczego spędzania czasu z dzieckiem w formule indywidualnej dla rodzin (<i>śr. 12 h/rodzina</i>) – warsztaty indywidualne, równoległej pracy rodzica z dzieckiem pod okiem psychologa/sp. ds. wsparcia rodziny; – uwzględniają aktywne, kreatywne i rodzinne sposoby spędzania czasu wolnego.; – po zakończeniu wsparcia każdy z dorosłych uczestników zorganizuje aktywną formę spędzania czasu wolnego dla swojej rodziny. 1.4. organizacja 2-dniowych wyjazdów edukacyjno-integracyjnych z coachem, kształtujących prawidłowe relacje rodzinne (<i>2 edycje x 1 wyjazd x 2 dni x 40 os./wyjazd</i>).	Ze wsparcia skorzysta śr. 80 osób, tj. 20 rodzin (40 rodziców i 40 dzieci) wsparcie zrealizowane będzie w podziale na edycje, tj.: Edycja 1: śr. 40 os. (10 rodzin) Edycja 2: śr. 40 os. (10 rodzin)
2. Usługi wspierania rodziny i pieczy zastępczej w 2 Placówkach Wsparcia Dziennego, tj.: w Przerośli (28 osób) i w Starej Pawłowie (14 osób), w tym: 2.1. około 6 tematycznych kół zainteresowań, tj.: – plastyczno-techniczne, – kulinarne, – decoupage, – taneczne, – muzyczne, – sportowe, itd. zg. z zapotrzebowaniem uczestników (<i>śr. 40 h/jeden zakres tematyczny</i>) 2.2. zajęcia ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych,	śr. 42 osób (dla dzieci)

pomoc w nauce poprzez nabycie/podniesienie umiejętności kluczowych, np. z zakresu efektywnego uczenia się, itd.	
2.3. wyjścia do kina lub na basen (łącznie 12 wyjść x 42 dzieci).	
2.4. wsparcie specjalistyczne, terapeutyczne z wykorzystaniem Sali Doświadczania Światła (śr. 60 h/m-cu z psychologiem i/lub terapeutą dla dzieci).	
Rozszerzenie wsparcia w Punkcie poradnictwa dla rodzin, o wsparcie z zakresu poradnictwa: – psychologicznego (śr. 50 h/m-c); – prawnego (śr. 20 h/m-c).	śr. 200 osób (dla rodziców / dzieci)
B. Usługi społeczne z zakresu wspierania osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.	
3. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób potrzebujących wsparcia, w zakresie: – pielęgnacja jako wspieranie procesu leczenia; – rehabilitacja fizyczna i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu. (śr. 165 h/m-c realizowane przez min. 3 specjalistów: psycholog i/lub terapeuta i/lub fizjoterapeuta)	około 30 osób (dla os. potrzebujących wsparcia)
4. Usługi w Klubie Seniora: 4.1. indywidualne wsparcie: – psychologiczne (śr. 5 h/m-c, tj. łącznie 120 h) – terapeutyczne (śr. 4 h/m-c, tj. łącznie 48 h) 4.2. grupowe wsparcie: – fizjoprofilaktyczne (2 spotkania x śr. 3 h, tj. łącznie 144 h) – psychologiczne (2 spotkania x śr. 4 h, tj. łącznie 192 h) – zajęcia rozwijające pasje i zainteresowania zgodnie z zainteresowaniami seniorów, np.: teatralne, językowe, plastyczne, rękodzielnicze, itd. (śr. 12 h/m-cu, tj. łącznie 288 h); – zajęcia usprawniające ruchowo (śr. 16 h/m-c, tj. łącznie 384 h); – warsztaty/prelekcje edukacyjne zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami seniorów (śr. 6h/kwartał, tj. łącznie 48 h). – wyjścia na basen oraz do kina (12 wyjść x 2 rodzaje, łącznie 24 wyjść). – zapewnienie dojazdu i powrotu do Klubu Seniora oraz na wyjściowe formy wsparcia. – zapewnienie dostępu do ciepłych i zimnych napojów dla	około 28 osób (dla os. starszych /potrzebujących wsparcia)

seniorów.	
5. Usługi door-to-door (śr. 25 przejazdów/m-c, tj. łącznie 600 przejazdów)	śr. 60 osób (dla os. starszych / potrzebujących wsparcia / niepełnosprawnych)
C. Usługi zdrowotne w rozumieniu diagnostyki i profilaktyki dla osób/rodzin przeżywających trudności, osób starszych.	
6. Badania przesiewowe dla dzieci – diagnostyka 6.1. specjalistyczne badania zgodnie z zapotrzebowaniem (śr. 3 zakresy diagnostyczne/badania na 1 dziecko), tj.: – psycholog, – dietetyk, – audiolog, – fizjoterapeuta, – logopeda, – optometrysta. 6.2. opracowanie raportu z przeprowadzonej diagnostyki z rekomendacjami do dalszych działań	śr. 154 osób (dla dzieci)
7. Klub Zdrowego Życia - profilaktyka zdrowotna, w tym: 7.1. zajęcia grupowe z podziałem na grupy wiekowe i intensywność ćwiczeń, np.: – gr. 1) dzieci szkolne w wieku 7- 10 lat; – gr. 2) dzieci i młodzież w wieku 11-16 lat; – gr. 3) dorośli/rodzice; – gr. 4 i 5) seniorzy. (każda grupa do 20 osób) 7.2. zajęcia indywidualne z trenerem personalnym/instrukctorem dla osób które nie potrafią się zmotywować w grupie (śr. 50 h/m-cu). 7.3. grupowe warsztaty (śr. 32 h dla gr. do 15 os.), tj.: – zdrowego stylu życia, – właściwego/zdrowego odżywiania, – efektywnych technik relaksacyjnych (każde po 3 spotkania x śr. 4 h, tj. 8 h) (2 spotkania x śr. 4 h, tj. 12 h) i inne warsztaty zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami odbiorców usług.	śr. 100 osób (dla os. z rodzin przeżywających trudności / os. starszych)

Źródło: Opracowanie własne

V. WARUNKI I TRYB KWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH DO KORZYSTANIA Z USŁUG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE ORAZ SPOSÓB DOKUMENTOWANIA SPEŁNIENIA WARUNKÓW KWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH DO KORZYSTANIA Z USŁUG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE

Warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych korzystaniem z usług oferowanych w Programie określają przepisy V rozdziału ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Podstawowym warunkiem korzystania z oferty usług oferowanych przez CUS jest status mieszkańca Gminy Przerośl. Są to osoby zameldowane i/lub zamieszkujące na terenie gminy. Pozostałe warunki i różne tryby kwalifikowania są zdeterminowane specyfiką usługi.

Większość usług jest klasyfikowana przez Koordynatorów Indywidualnych Planów Usług Społecznych, jako element Indywidualnych Planów Usług Społecznych.

Tabela nr 2. Sposób kwalifikowania do usługi

Nazwa usługi	Warunki kwalifikowania	Typ kwalifikowania
A. Usługi społeczne z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej dla rodzin/osób przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.		
1. Blok budowania relacji rodzinnych, w tym: 1.1. warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców: (treningi: integracji emocjonalnej; kompetencji rodzicielskich oraz partnerskich). 1.2. konsultacje profilaktyczne / specjalistyczne, zgodnie z potrzebami rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. 1.3. warsztaty twórczego spędzania czasu z dzieckiem w formule indywidualnej dla rodzin. 1.4. organizacja 2-dniowych wyjazdów edukacyjno-integracyjnych z coachem, kształtujących prawidłowe	Mieszkańcy Gminy Przerośl / rodziny / dzieci i młodzież z terenu gminy Przerośl.	Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych.

relacje rodzinne.		
2. Usługi wspierania rodziny i pieczy zastępczej w 2 Placówkach Wsparcia Dziennego, tj.: w Przerośli (28 osób) i w Starej Pawlówce (14 osób), w tym: 2.1. około 6 tematycznych kół zainteresowań (np. plastyczno-techniczne, kulinarne, decupage, taneczne, muzyczne, sportowe, itd. zg. z zapotrzebowaniem uczestników). 2.2. zajęcia ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, pomoc w nauce poprzez nabycie/podniesienie umiejętności kluczowych, np. z zakresu efektywnego uczenia się, itd. 2.3. wyjścia do kina lub na basen. 2.4. wsparcie specjalistyczne, terapeutyczne z wykorzystaniem Sali Doświadczania Światła. ----- Rozszerzenie wsparcia w Punkcie poradnictwa dla rodzin, o wsparcie z zakresu poradnictwa: – psychologicznego; – prawnego.	Mieszkańcy Gminy Przerośl / rodziny / dzieci i młodzież z terenu Gminy Przerośl. ----- Mieszkańcy Gminy Przerośl.	Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych. ----- Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych.
B. Usługi społeczne z zakresu wspierania osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.		
3. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób potrzebujących wsparcia. – pielęgnacja jako wspieranie procesu leczenia; – rehabilitacja fizyczna i usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu.	Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Przerośl/ Seniorzy z terenu Gminy Przerośl.	Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych.
4. Usługi w Klubie Seniora: 4.1. indywidualne wsparcie: – psychologiczne; – terapeutyczne. 4.2. grupowe wsparcie: – fizjoprofilaktyczne; – psychologiczne; – zajęcia rozwijające pasje i	Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Przerośl/ Seniorzy z terenu Gminy Przerośl.	Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych.

zainteresowania zgodnie z zainteresowaniami seniorów (np.: teatralne, językowe, plastyczne, rękodzielnicze, itd.); – zajęcia usprawniające ruchowo ; – warsztaty/prelekcje edukacyjne zgodne ze zdiagnozowanymi potrzebami seniorów; – wyjścia na basen oraz do kina; – zapewnienie dojazdu i powrotu do Klubu Seniora oraz na wyjściowe formy wsparcia; – zapewnienie dostępu do ciepłych i zimnych napojów dla seniorów.		
5. Usługi door-to-door	Osoby niepełnosprawne z terenu Gminy Przerośl/ Seniorzy z terenu Gminy Przerośl.	Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych.
C. Usługi zdrowotne w rozumieniu diagnostyki i profilaktyki dla osób/rodzin przeżywających trudności, osób starszych.		
6. Badania przesiewowe dla dzieci – diagnostyka 6.1. specjalistyczne badania zgodnie z zapotrzebowaniem (tj. psycholog, fizjoterapeuta, dietetyk, logopeda, audiolog, optometrysta). 6.2. na podst. przeprowadzonej diagnostyki - rekomendacja do dalszych działań.	Dzieci z terenu Gminy Przerośl.	Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych.
7. Klub Zdrowego Życia - profilaktyka zdrowotna 7.1. zajęcia grupowe z podziałem na grupy wiekowe i intensywność ćwiczeń. 7.2. zajęcia indywidualne z trenerem personalnym/instruktorom dla osób które nie potrafią się zmotywować w grupie. 7.3. grupowe warsztaty (tj.: zdrowego stylu życia, właściwego/zdrowego odżywiania, efektywnych technik relaksacyjnych i inne zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami odbiorców usług).	Mieszkańcy Gminy Przerośl.	Wniosek z deklaracją udziału w projekcie, indywidualny plan usług społecznych.

Źródło: Opracowanie własne

VI. FINANSOWANIE USŁUG SPOŁECZNYCH W RAMACH PROGRAMU

Usługi oferowane w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podlaskiego, są **nieodpłatne**. Dokumentem potwierdzającym spełnienie warunków do korzystania z usług będzie deklaracja udziału w projekcie.

Zgodnie z art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, CUS może zwrócić się do wnioskodawcy o udokumentowanie spełniania warunków niezbędnych zakwalifikowania, w tym informacji o sytuacji życiowej, zdrowotnej, rodzinnej i materialnej oraz uprawnień do ulg w opłacie za usługi.

Kwalifikowanie uczestników następuje z uwzględnieniem ograniczeń i limitów wynikających z budżetu przewidzianego na realizację Programu.

VII. DANE OSOBOWE NIEZBĘDNE DO KWALIFIKOWANIA OSÓB ZAINTERESOWANYCH KORZYSTANIEM Z USŁG SPOŁECZNYCH OKREŚLONYCH W PROGRAMIE

Zakres danych osobowych niezbędnych do kwalifikowania mieszkańców Gminy Przerośl do korzystania z usług zgodnie z załącznikiem o dofinansowanie projektu pn. Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl:

- imię i nazwisko wnioskodawcy,
- imię nazwisko opiekuna prawnego lub faktycznego (jeśli dotyczy),
- data urodzenia,
- numer PESEL,
- płeć,
- numer telefonu, adres e-mail,
- adres miejsca zamieszkania,
- stopień niepełnosprawności (jeśli dotyczy),
- jednostka chorobowa / rozpoznanie (jeśli dotyczy),

Usługi finansowane z Projektu wymagają udostępnienia dodatkowych danych takich jak:

- status osoby na rynku pracy w chwili przystąpienia do Projektu,
- wykształcenie,
- przynależność do mniejszości narodowej/etnicznej,

- posiadanie statusu imigranta,
- osoba w innej niekorzystnej sytuacji społecznej,
- inne (niezbędne w zakresie realizacji Programu)

Osoba zakwalifikowana/przedstawiciel ustawowy osoby zakwalifikowanej do korzystania z usług zobowiązana jest do zapoznania się z klauzulą informacyjną oraz oświadczeniem z zakresu przetwarzania danych osobowych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Zasady przetwarzania danych osobowych przez CUS określa art. 50 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług przez centrum usług społecznych.

VIII. ORGANIZACJA PROGRAMU, W TYM ETAPY REALIZACJI

Zadaniem Realizatora Programu jest w szczególności:

- informowanie mieszkańców o wszystkich usługach świadczonych przez CUS oraz podmioty współpracujące z CUS,
- kwalifikowanie osób / rodzin do korzystania z usług,
- opracowanie i monitorowanie realizacji Indywidualnych Planów Usług Społecznych,
- koordynacja usług dla mieszkańców Gminy Przerośl oraz podejmowanie działań gminy wspierających ich rozwój i dostępność,
- kontraktowanie / zlecanie usług u poszczególnych wykonawców,
- współpraca z wykonawcami usług w zakresie ich efektywnej realizacji zgodnie z identyfikowanymi potrzebami odbiorców ostatecznych.

Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl będzie oferowało usługi określone w Programie obowiązującym na terenie Gminy P r z e r o ś l na zasadzie powszechności zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Wykonawcą usług określonych w powyższym Programie może być:

- urząd gminy;
- inna niż urząd gminy jednostka organizacyjna gminy;
- organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wyłoniony na podstawie tej ustawy;
- podmiot wyłoniony na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień

publicznych;

- podmiot wykonujący działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej.

Tabela 3. Etapy realizacji Programu usług społecznych

Etapy	Opis działania	Termin realizacji
I	– opracowanie Programu Usług Społecznych na podstawie Diagnozy – konsultacje społeczne – podjęcie Uchwały Rady Gminy Przerośl w sprawie przyjęcia Programu, określającego usługi na okres od 01.01.2026 r. do 30.06.2028r. – udostępnienie Programu na stronie BIP Gminy oraz CUS	Lipiec 2025 r. – Grudzień 2025 r.
II	– promocja Programu przez cały czas jego trwania – wyłonienie wykonawców i partnerów oraz zlecenie realizacji usług	Styczeń 2026 r. - Czerwiec 2028 r.
III	– realizacja Programu – tworzenie Indywidualnych Planów Usług Społecznych – monitorowanie świadczonych usług – umieszczenie informacji o usługach na ogólnodostępnej platformie internetowej CUS	Styczeń 2026 r. - Czerwiec 2028 r.
IV	– monitoring przebiegu całej realizacji Programu - analiza poziomu osiągnięcia mierników efektywności – opracowanie ewaluacji i podsumowanie Programu	Styczeń 2026 r. - Lipiec 2028 r.

V	– przygotowanie informacji z realizacji Programu zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz udostępnienie jej na stronach Biuletynu Informacji Publicznej	Lipiec 2028 r.
---	--	----------------

Źródło: Opracowanie własne

IX. SPOSÓB MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU ORAZ MIERNIKI EFEKTYWNOŚCI JEGO REALIZACJI

Monitoring świadczonych usług w ramach realizacji Programu będzie procesem niezbędnym dla zapewnienia odpowiedniej jakości usług. Realizacja usług będzie monitorowana kompleksowo, a informacje będą systematycznie i na bieżąco zbierane, gromadzone i analizowane. Pozwoli to na kontrolę całego systemu usług oraz umożliwi modyfikację oferty usług. Celem monitoringu będzie kontrola jakości i dostępności oferowanych usług oraz dostarczenie informacji, które pozwolą na dokonanie ewaluacji i wypracowanie rekomendacji w dalszej perspektywie do tworzenia i realizacji katalogów usług oferowanych mieszkańcom. Monitorowanie polegało będzie w szczególności na analizie danych ilościowych (dane sprawozdawcze), jakościowych (ankiety, rozmowy) i finansowych gromadzonych w trakcie Programu.

Realizacja procesu monitorowania i oceny Programu odbywać się będzie w oparciu o specjalnie opracowane narzędzia:

- ankiety wypełniane przez odbiorców po zakończeniu Indywidualnego Planu Usług Społecznych;
- ankiety przeprowadzane wśród odbiorców wybranych usług, dla których nie został utworzony IPUS;
- ankiety przeprowadzane wśród odbiorców usług o charakterze grupowym, każdorazowo

po zakończeniu usługi;

- cykliczne raporty z monitoringu z realizacji usług i ich efektywności opracowywane przez Koordynatorów Indywidualnych Programów Usług Społecznych oraz Organizatora Społeczności Lokalnej;
- cykliczne raporty / zestawienia z realizacji usług od wykonawców zewnętrznych - instytucji i organizacji świadczących usługi (cykliczność określona w umowie z wykonawcą);
- raporty częściowe (kwartalne i roczne) oraz końcowy z przebiegu monitorowania wraz z wnioskami zawierającymi ocenę osiągnięcia celu Programu wraz z niezbędnymi rekomendacjami.

Tabela nr 4. Mierniki efektywności Programu:

ILOŚCIOWE	
Miernik	Sposób pomiaru
Liczba osób korzystających z usług	wewnętrzna ewidencja wniosków
Liczba usług określonych w katalogu usług	ewidencja usług określonych w katalogu usług
Liczba zrealizowanych usług	wewnętrzna ewidencja
Liczba podmiotów realizujących usługi	ewidencja zawartych umów/ porozumień/ zleceń
Liczba porozumień współpracy zawartych w związku z realizacją Programu	ewidencja zawartych umów/porozumień
Liczba Indywidualnych Planów Usług Społecznych	ewidencja IPUS
Liczba osób uczestniczących w działaniach OSL	ewidencja osób biorących udział np. w warsztatach, spotkaniach
JAKOŚCIOWE	
Miernik	Sposób pomiaru
Poziom zadowolenia odbiorców usług;	ankieta
Terminowość wykonanych usług	ankieta

Kompetencje osób realizujących usługi	Ankieta
Dostępność usług w zakresie odpowiadającym potrzebom mieszkańców	Ankieta
Czytelność i dostosowanie procedur udzielania usług	Ankieta

Źródło: Opracowanie własne

Po zakończeniu realizacji Programu Usług Społecznych sporządzona zostanie informacja z realizacji Programu. Informacja udostępniana będzie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Przerośl oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl. Zakres informacji określa art. 6 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

X. BUDŻET PROGRAMU I ŹRÓDŁA JEGO FINANSOWANIA

Realizowane usługi finansowane będą w ramach projektu pt.: „*Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl*”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027.

Priorytet VIII Fundusze na rzecz edukacji i włączenia społecznego.

Działanie 8.4 Wzrost dostępności usług społecznych.

Całkowita wartość projektu wynosi 6 780 948,42 zł. Z kolei dofinansowanie na realizację Projektu wynosi 6 441 900,55 zł w tym płatność ze środków europejskich w kwocie 5 763 806,15 zł

Uzasadnienie

Gmina Przerośl jako realizator projektu Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl po przekształceniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przerośli w Centrum Usług Społecznych zobowiązana jest do realizacji programu usług społecznych.

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych określa:

- 1) zasady przyjmowania przez gminę programów usług społecznych;
- 2) zasady tworzenia, zadania, organizację oraz zasady działania centrum usług społecznych, zwanego dalej „centrum”;
- 3) zasady realizowania programów usług społecznych przez centrum.

Rada Gminy może przyjąć, w drodze uchwały, program usług społecznych, określający usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej. Usługi społeczne określone w programie usług społecznych mogą być kierowane do osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.

Przy opracowywaniu programu usług społecznych gmina bierze pod uwagę diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, opracowaną na potrzeby funkcjonowania Centrum Usług Społecznych w Gminie Przerośl. GRUPĘ DOCELOWĄ PROJEKTU (GDP) stanowi min. 352 mieszkańców Gminy Przerośl (195K,157M) potrzebujących objęcia usługami społecznymi i zdrowotnymi w ramach CUS, w tym:

- rodziny z dziećmi, w tym doświadczające bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- osoby starsze powyżej 60 roku życia,
- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z powodu stanu zdrowia, wieku, niepełnosprawności.

Projekt zakłada preferencje dla wsparcia osób uciekających do Polski z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej na Ukrainę.

Program usług społecznych zawiera, w szczególności:

- 1) nazwę i cel programu;
- 2) okres realizacji programu;
- 3) opis potrzeb uzasadniających realizację programu;
- 4) charakterystykę i przewidywaną liczbę osób objętych programem;
- 5) określenie usług społecznych oferowanych w programie;
- 6) warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie;
- 7) wysokość opłaty za usługi społeczne, osoby uprawnione do uzyskania ulg w opłacie za usługi społeczne i wysokość tych ulg, jeżeli program przewiduje opłatę lub ulgi w opłacie za usługi społeczne;
- 8) sposób dokumentowania spełniania warunków, o których mowa w pkt 6, oraz uprawnień do uzyskania ulg w opłacie, o których mowa w pkt 7;
- 9) dane osobowe niezbędne do kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1);
- 10) organizację programu, w tym etapy jego realizacji;
- 11) sposób monitorowania i oceny programu oraz mierniki efektywności jego realizacji;
- 12) budżet programu oraz źródła jego finansowania.

W związku z powyższym i z uwagi na konieczność zagwarantowania środków finansowych w budżecie Gminy Przerośl zasadne jest podjęcie uchwały w przedmiotowej sprawie.